

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 5

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 28 september 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

COVID-19-besmettingen - Invloed verluchtingssystemen in de zorginstellingen

Als we in deze coronacrisis de IFR (Infection Fatality Rate) bekijken van vergelijkbare leeftijdsgroepen, dan merken we een belangrijke aanwijzing dat de virale dosissen die men in de zorginstellingen naar binnen heeft gekregen groter is dan erbuiten.

Dat kan erop wijzen dat COVID-19-besmettingen niet enkel en alleen door directe menselijke contacten gebeuren, maar ook door aerosols die zich verplaatsen/verspreiden via ventilatie- en airconditioningsystemen. Daarbij speelt ook het onderhoud van dergelijke systemen een zeer belangrijke rol.

1. Bestaat er al een studie over dit thema? Zo ja, wat is dan het resultaat daarvan?
2. Wat is het cijfer betreffende de oversterfte in de zorginstellingen die gelinkt zijn aan bovenvermelde problematiek?
3. Hoeveel zorginstellingen hebben met deze problematiek te maken?
4. Bestaat er een overzicht van het aantal zorginstellingen die een ventilatie of airconditioningsysteem hebben? Zo niet, bestaat de intentie om een studieproject op te starten over dit toch niet te verwaarlozen probleem? En zo ja, wanneer denkt de minister ermee te starten en tegen wanneer kunnen we daar resultaten van verwachten?
5. Hygiëne is essentieel in de zorginstellingen.

Worden er controles uitgevoerd op het onderhoud van de ventilatie- of airconditioningsystemen? Zo ja, zijn daar rapporten over en kan de minister ze desgevallend bezorgen? Zo niet - aangezien hygiëne een prioritair aspect is in de zorginstellingen - gaat de minister daar initiatieven voor nemen?

ANTWOORD

op vraag nr. 5 van 28 september 2020

van **STEFAAN SINTOBIN**

1. Eerst en vooral wil ik toch even ingaan op de terminologie ventilatie- en airconditioningsystemen, om enkele zaken correct te benoemen. Hierbij kan ik opmerken dat we een onderscheid moeten maken tussen 'stand-alone' airco-toestellen (ook vaak benoemd als 'mobiele' airco's omdat ze niet via ventilatie-kanalen permanent deel uitmaken van de technische installatie van het gebouw) en 'vaste' HVAC (heat, ventilation and airconditioning)-systemen waarbij de luchtbehandeling van meestal een groep van lokalen wordt voorzien in een luchtbehandelingsgroep die deel uitmaakt van de technische installatie van het gebouw. In tegenstelling tot HVAC-systemen recirculeren stand-alone airco-toestellen meestal de lucht in een ruimte zonder deze te mengen met verse buitenlucht en kunnen ze bovendien sterke luchtstromen veroorzaken die infectieuze druppels over grotere oppervlakte kunnen verspreiden.

De outbreaks waar aerosoltransmissie een mogelijke verklaring is, zoals de outbreak in een Zuid Koreaans call center, tijdens een groepsles in een Zuid Koreaans fitness centrum, tijdens een koorrepetitie in de Verenigde Staten, in een restaurant in China en een passagiersbus in China, ... hadden allen gemeen dat het om een langdurig verblijf in een slecht geventileerde ruimte ging. De WHO (Wereldgezondheidsorganisatie) benoemt ventilatie als belangrijke factor bij de preventie van de verspreiding van COVID-19 in binnenruimten. Een goed onderhouden en correct gebruik van een HVAC-systeem kan de verspreiding van COVID-19 in binnenruimtes net verminderen, door het ventilatievoud te verhogen, meer buitenlucht te gebruiken en recirculatie te vermijden.

Mijn diensten volgen hierin de aanbevelingen die internationaal en door de WHO worden gegeven rond ventilatie en airco voortdurend op. Deze aanbevelingen, inclusief verwijzing naar de studies waar ze op gebaseerd zijn, worden gedeeld via www.zorg-en-gezondheid.be/binnenmilieu, www.warmedagen.be en via de COVID-richtlijnen naar de zorginstellingen.

De algemene richtlijn die wordt meegegeven luidt:

Een verhoogd ventilatievoud met verse buitenlucht en vermijden van recirculatie. Het gebruik van (mobiele) airco's voor luchtcirculatie/koeling wordt afgeraden in gemeenschappelijke ruimtes waar meerdere mensen aanwezig zijn, vooral in kleine ruimtes, gesloten of gedeeltelijk open ruimtes met minimale buitenluchtwisseling. Als er toch (mobiele) airco's worden gebruikt, neem dan maatregelen om de lucht van ventilatoren die van de ene persoon rechtstreeks naar de andere blazen te minimaliseren en richt de ventilator niet op de vloer of een ander stoffig oppervlak om resuspensie van het virus te voorkomen. In het kader van het Vlaams Warmteactieplan moeten de voor- en nadelen van een koele, gesloten omgeving afgewogen worden tegen het nut van ventilatie.

2. Momenteel is het agentschap Zorg en Gezondheid, door de hoge werklast in verband met de corona-epidemie, niet in de mogelijkheid om de cijfers betreffende oversterfte in zorginstellingen en de oorzaken van de mogelijk abnormale oversterfte diepgaander te bekijken.

Indien de aanbevelingen omtrent het gebruik en onderhoud van ventilatiesystemen en airconditioningsystemen correct opgevolgd worden, verwachten we geen verhoogd risico op besmetting door deze systemen. Bovendien weten we uit onderzoek dat gebouwen met een mechanisch ventilatiesysteem beter geventileerd worden en een betere luchtkwaliteit hebben dan gebouwen die enkel op een natuurlijke manier (via ramen en deuren) geventileerd worden. Het is het gebrek aan ventilatie dat een risico vormt voor de verspreiding van COVID-19 in binnenruimtes en niet het gebruik van een ventilatiesysteem.

3. Ik verwijs naar mijn voorgaand antwoord.
4. Het toepassen van een performant ventilatiesysteem is gekoppeld aan de inspanningen op vlak van energiebeheersing, ik verwijs hiervoor naar de databestanden verbonden aan de energieprestatieregelgeving in het algemeen en het MB VIPA criteria duurzaamheid van 2010.

Een analyse van de kwaliteit van de binnenlucht (in functie van chemische, fysische parameters en biologische parameters zoals virustransmissie) en van drempels en succesfactoren die deze kwaliteit bepalen, onder andere met betrekking tot ventileren en verluchten naast bronbeperking in bestemmingen voor gevoelige personen is opgenomen in het voorstel van beleidsplan in kader van de beheersovereenkomst met een partnerorganisatie milieugezondheidszorg 2021-2025 (dossier nog in behandeling voor goedkeuring). Hierbij zal eerst gestart worden met een inventarisatie en prioritering van de relevante types van instellingen voor deze analyse. Eventuele aanbevelingen uit deze analyse zullen opgevolgd worden.

5. Er zijn voorwaarden m.b.t. de CO₂-concentratie, een indicator voor de mate van luchtverversing, in de verblijfsruimten voor de WZC. Controle op het onderhoud van ventilatie- of airconditioningsystemen is geen opdracht van Zorginspectie. Tijdens deze Corona-periode is de aandacht van Zorginspectie in grote mate gericht op de WZC. Aandacht gaat bij de plaatsbezoeken en inspectie onder meer naar mogelijkheden tot en werkwijze bij cohortering, de bestaffing, de medische opvolging en coördinatie, de beschikbaarheid en gebruik van PBM, de psychologische opvolging en ondersteuning, de bezoekmogelijkheden.

Binnen de kinderopvang houdt Zorginspectie wel toezicht op voldoende ventilatie. Dit gezien de kinderopvang grotendeels kleine opvanglocaties zijn met een capaciteit van 18 baby's en peuters of minder waar er vooral via deuren, ramen en eventueel verluchttingsroosters wordt geventileerd, wat toch enigszins een andere context is dan die van grote zorgvoorzieningen. Bovendien wil ik nogmaals benadrukken dat er op dit ogenblik geen aanwijzingen zijn dat zorginstellingen met een ventilatie - of airconditioningsysteem een probleem zouden hebben inzake COVID-19 beheersing. Indien uit de analyse waar ik reeds over sprak zou blijken dat er een probleem is met het onderhoud van ventilatie- en airconditioningsystemen zullen de aanbevelingen opgevolgd worden.